

A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

**9.
osztály**

2021. május 4., kedd / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll.

9. osztályos

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!

Kódszámodat ragaszd, illetve írd be a jobb felső sarokban levő keretbe!

Mielőtt a feladatok megoldásába kezdenél, óvatosan tépd ki a mellékletet, amelyen a szövegek találhatóak!

Ezután figyelmesen olvasd el az egyes feladatok utasításait, és oldd meg a feladatokat!

Minden feladat esetében a választ az erre a célra kijelölt helyen írd a keretbe!

Írott betűkkel, olvashatóan írd, a helyesírási szabályoknak megfelelően!

Ha tévedtél, válaszat húzd át, majd írd le a helyeset!

Az olvashatatlan válaszokat és a zavaros javításokat nulla ponttal értékeljük.

Ha valamelyik feladatot túl nehéznek találsz, ne időzz sokat ott, inkább fogj hozzá a következő megoldáshoz!

Ha marad időd, a megoldatlan feladatokhoz később térj vissza!

Ha befejezted a munkát, még egyszer ellenőrizd a megoldásodat!

Bízzál önmagadban és képességeidben! Sok sikert kívánunk.

A felmérőlap terjedelme 16 oldal, ebből 1 üres.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

„Ne rám figyeljete, hanem a tudósokra!” – Greta Thunberg üzen a világnak

- (1) ***Greta Thunberg neve az utóbbi egy évben szinte fogalommá vált az egész világon, és folyamatosan számos összefüggésben felmerül. Amit a fiatal lány mindannyiunkkal közölni akar, egyszerű és világos üzenet: nincs több időnk. Még Magyarországon sincs.***
- (2) 2018 nyarán európai rekordokat döntő hőhullámok és erdőtüzek söpörtek végig kontinensünk északi felén. A tűz nem kevés svéd földterületet pusztított el. Az akkor tizenöt éves Greta ezért egy napon, iskola helyett, leült a svéd parlament elé. Egyedül ült az aszfalton, mert senki sem csatlakozott hozzá. Egyetlen társa a „Skolstrejk för klimatet”, azaz „Iskolai sztrájk a klímáért” feliratú molinó volt.

- (3) A szigorú tekintetű tinédzser lány arca és felhívása egy csapásra bejárta a világsajtót. Azóta Greta Thunberg-ről sok mindent lehet mondani, de magányosnak már aligha nevezhető. A diáklány minden pénteken a parlament elé vonult sztrájkolni, és hétről hétre egyre többen csatlakoztak hozzá világszerte. Így született a „Fridays for Future” mozgalom, amely hónapokon belül globális méreteket öltött. 2019 márciusáig több mint 2 millió diák és fiatal 135 országban tartott iskolai demonstrációkat.
- (4) Néhány héttel a 16. születésnapja után Greta részt vett a Davosban megrendezett világgazdasági fórum éves találkozóján. Felszólította a világ vezetőit, hogy érezzék át végre a bolygó helyzetének a súlyosságát. „Nem akarom, hogy reménykedjete” – mondta a közönségnek. „Azt akarom, hogy pánikoljatek. Érezzéte a félelmet, amit én érzek mindennap! Cselekedjete! Úgy viselkedjete, mintha égne a házunk! Mert pontosan ez történik!”
- (5) 2019 tavaszától Greta élete inkább egy filmhez hasonlítható, mint egy tinilány átlagos hétköznapijaihoz. A Davosban elmondott beszéd és a kitartó sztrájk eredményeként még márciusban Nobel-békedíjra jelölték. A Time Magazin a világ egyik legbefolyásosabb emberének nevezte, és feltette a címlapjára. Nem sokkal később találkozott Ferenc pápával, Barack Obamával, de még maga a Terminátor is mellé állt a klímaharcban.
- (6) Júniusban Greta és az általa alapított „Fridays for Future” mozgalom kapta az Amnesty International nemzetközi jogvédő szervezet legrangosabb kitüntetését, a Lelkiismeret Nagykövete-díjat, amellyel olyan embereket és csoportokat tüntetnek ki, akik „lelkiismeretüknek megfelelően cselekedve, előmozdítják az emberi jogok ügyét”.
- (7) Szeptemberben repülés helyett vitorlás hajón szelte át az Atlanti-óceánt, hogy az Egyesült Államokban részt vegyen a globális felmelegedésről szervezett konferencián. Itt alaposan beolvasott a szenátoroknak, és elhangzott a fontos mondat, ami az egész Greta Thunberg-jelenségre magyarázatot adhat: „Ne rám figyeljete, hanem a tudósokra!”
- (8) Greta felszólítása azóta nyert igazán értelmet, hogy elmondta leghíresebb beszédét az ENSZ Klímacsúcson, New Yorkban: „Az emberek szenvednek, az emberek haldokolnak. Egész ökoszisztémák omlanak össze. Tömeges kihalás szélén állunk, és maguk csak a pénzről meg az örök gazdasági növekedésről tudnak beszélni. Hogy merészelve?” – kérdezte könnyek között, feldúlva.

(A <https://contextus.hu> és <https://hu.euronews.com> nyomán. Fotó: Getty/Independent.uk. Letöltve: 2019. 11. 25.)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a „*Ne rám figyeljete, hanem a tudósokra!*” – Greta Thunberg üzen a világnak című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a mellékelt szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) Mi a szöveg 1. bekezdésének a célja? Karikázd be a legmegfelelőbb válasz betűjelét!

- A a szöveg egészének az összefoglalása
- B az olvasó figyelmének a felkeltése
- C felhívás egy iskolai sztrájkra
- D egy mozgalom bemutatása

(1 pont)

1. b) Mivel, illetve hogyan valósítja meg ezt a célt a szöveg szerzője?

(1 pont)

2. Írd a vonalakra, milyen események váltották ki Gretában azt, hogy nyilvánosan fellépjen a bolygónk védelme érdekében, továbbá hol és mikor történtek ezek!

Események: _____

Helyük: _____

Idejük: _____

(2 pont)

3. Hány éves volt Greta az első sztrájkja idején, és hol tartotta azt? Írd a vonalra!

Életkor: _____

Helyszín: _____

(1 pont)

8. Értelmezd a szöveg címében olvasható idézetet!

(1 pont)

9. Magyarázd meg saját szavaiddal az alábbi szó szerkezet aláhúzott szavának a jelentését!

beolvasott a szenátoroknak _____

(1 pont)

10. Fogalmazd meg saját szavaiddal az alábbi mondat dőlt betűs részének a jelentését!

(A szigorú tekintetű tinédzser lány arca és felhívása) *egy csapásra bejárta a világsajtót.*

(1 pont)

11. Írd az alábbi két idegen szó elé annak a jelentésnek a betűjelét, amellyel a szövegben szerepelnek!

a) _____ demonstráció

A bemutatás

B tüntetés

b) _____ klíma

A éghajlat

B légkondicionáló berendezés

(1 pont)

16. Pótold a mondatokban a megadott szavak megfelelő alakját! Ügyelj a helyesírásra!

A klimatológia tudománya a légköri _____ foglalkozik.
(jelenségek)

A Föld időjárási _____ csak 200 éve vannak feljegyzéseink.
(viszonyai)

Nehéz megjósolni, hogy az adott év _____ melegebb lesz-e az előzőnél.
(átlagos)

(3 pont)

17. Elemezd aláhúzással az alábbi mondatot!

A diáklány a parlament elé vonult sztrájkolni.

(3 pont)

18. a) Karikázd be az alábbi mellékmondat fajtáját jelölő betűjelet!

Egyedül ült az aszfalton, mert senki sem csatlakozott hozzá.

- A alanyi mellékmondat
- B állapothatározói mellékmondat
- C helyhatározói mellékmondat
- D okhatározói mellékmondat

(1 pont)

18. b) Folytasd az alábbi tagmondatot a szöveghez tartozó fotó segítségével úgy, hogy kapcsolatos mellérendelő összetett mondatot kapjál!

Egyedül ült az aszfalton, _____

(1 pont)

II. RÉSZ

A II. rész feladatai Az *Emberek Országá – Kalaallit Nunaat* című mű részletéhez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget (részletet), majd oldd meg a feladatokat!

1. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I vagy a H betűt!

A szöveg egy dráma részlete, mert párbeszéd is van benne. I H

A szöveg cselekménye egy helyszínen játszódik. I H

A szöveg egyes szám első személyben íródott. I H

A szöveg cselekménye rövid időt ölel fel. I H

(2 pont)

2. a) A szöveg szereplőit két csoportra oszthatjuk. Sorold fel, illetve nevezd meg őket!

1. csoport: _____

2. csoport: _____

2. b) Fogalmazd meg röviden, milyen a viszony a két csoport tagjai között!

_____

_____

(2 pont)

3. Mi igaz az örökre? Karikázd be az igaz válasz betűjelét!

A Emberi nyelven kommunikálnak egymással.

B Húsevők.

C Fejlett civilizációhoz tartoznak.

D Az emberek szövetségesei.

(1 pont)

8. Fogalmazd meg, mit akart mondani az egyik szereplő a másiknak az alábbi mondattal!

„Csak nehogy magából is idejekorán ellátmány legyen!”

(1 pont)

9. Magyarázd meg röviden (egy szóval vagy szó szerkezettel) az alábbi mondat jelentését!

„A szája szegletében elcsöppent egy nyálbuborék.”

(1 pont)

10. Milyen költői képek az alábbiak? Írd a megfelelő válasz betűjelét a vonalra!

_____ buja fák

A metafora

_____ a levegő alig mozdult

B költői jelző

C szimbólum

D megszemélyesítés

(1 pont)

11. Írj ki két hangutánzó szót A *hőség...* kezdetű bekezdésből!

(1 pont)

14. Vajon hogyan ejtették foglyul Umiáékat a fogvatartóik? Meséld el ennek a történetét Umiá nevében 6–7 mondatban! Az írás során vedd figyelembe a szövegben található információkat, és fantáziálgj!

A	B	C	D
2	2	1	1

Összpontszám: 60

